

راهبردهای سیاست‌گذاری چند سطحی برای کاهش پدیده کودکان کار در جامعه

مجید فولادیان^۱، جمال طوسی فر^۲، سید حسین وزیری^۳

مسئله کودکان خیابانی بیش از یک دهه است که در زمره مشکلات اجتماعی کشور شناخته می‌شود. پرداختن به مسئله کودکان کار، بدین سبب اهمیت دارد که: الف) پدیده کودکان کار، خود از معضلات مهم جامعه است که آثار و تبعات متعددی را دارد. ب) این کودکان از محروم‌ترین کودکان جامعه و از بیشتر حقوق اساسی خود بی‌بهره‌اند، ج) کودکان کار، منشأ بسیاری از رفتارهای پرخطری‌اند که سلامت جامعه را به خطر می‌اندازند، د) روی آوردن کودکان به خیابان و کار در آن، یعنی محروم شدن استعدادهای آنان از آموزش و تحصیل و فراهم شدن زمینه انواع آسیب‌های اجتماعی که گریبانگیر جامعه خواهد شد. پس آنچه ضروری به نظر می‌رسد و در این مقاله به آن پرداخته‌ایم عبارتند از: ۱. شناسایی عوامل اصلی و فرآیندهای کودک کار شدن بر اساس یافته‌های علت‌شناسانه با استفاده از دیدگاه‌های کارشناسان، ۲. طراحی راهبردهای سیاست‌گذاری چند سطحی برای کاهش پدیده کودکان کار در جامعه.

---

۱. عضو هیأت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد.

fouladiyan@um.ac.ir

۲. کارشناس ارشد رشته جامعه‌شناسی محض، دانشگاه آزاد اسلامی. jamal_toosi@yahoo.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی رفاه اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی.

amirvaziri85@yahoo.com

۱۰۸ همایش ملی سیاست‌گذاری اجتماعی در ایران

بنابراین، ابتدا نتایج سایر تحقیقات در این حوزه بررسی و عوامل اصلی مؤثر بر پدیده کار کودکان در تحقیقات قبلی شناسایی شده است و سپس بررسی و تحلیل پرونده‌های کودکان کار پذیرش شده در بهزیستی، بررسی و تحلیل شد و مدل‌های فرایندی کودک کار شدن بر اساس عوامل استخراج شده از این پرونده‌ها، ترسیم شده است. سرانجام مصاحبه‌هایی با کارشناسان مرتبط با این حوزه انجام شد و راهبردهای سیاست‌گذاری چند سطحی برای کاهش پدیده کودکان کار در جامعه طراحی شد.

واژگان کلیدی: کودک، کار، کودک کار، فرآیند، فرآیند کودک کار شدن، فراتحلیل، سیاست‌گذاری.